

Pressemateriale
5. oktober 2005

Globalisering

Den grafiske branche i Østeuropa frygter de vesteuropæiske virksomheder

Inden for grafiske ydelser havde Danmark i 2004 et handelsoverskud i forhold til de fleste østeuropæiske lande, som ofte er skræmmebilledet i globaliseringsspøgelset. Men situationen er snarere omvendt. Kun en meget lille del af de grafiske virksomheder i de østeuropæiske lande er i dag gearret til øget international konkurrence. Og blandt de grafiske virksomheder i Østeuropa forstår man ikke den vesteuropæiske bekymring, men frygter i stedet, at de grafiske industrier i de nye EU-lande løbes over ende af de vesteuropæiske virksomheder.

Mange ser de nye østeuropæiske lande som en trussel mod danske arbejdspladser og virksomheder. Specielt frygter mange, at de lave lønninger i de østeuropæiske lande vil betyde, at de traditionelle industriarbejdspladser flytter til Østeuropa.

Debatten er i høj grad aktuel i den grafiske branche i takt med, at avanceret informationsteknologi, billig transport og effektiv kommunikation gør det billigere og nemmere at flytte arbejdsopgaver, så de kan løses rundt om i verden. Og bekymringen handler i dag ikke kun om de traditionelle industriarbejdspladser. Også mere videns- og teknologitunge opgaver og processer kan i dag løses langt billigere i Østeuropa.

Men er frygten for de østeuropæiske virksomheder nu også reel? Grafisk Arbejdsgiverforening har gennemført en ny undersøgelse af den grafiske branche i seks udvalgte østeuropæiske lande. I den sammenhæng har man opgjort handelsbalancen for grafiske ydelser i forhold til de østeuropæiske lande.

Polariseret østeuropæisk branche

Undersøgelsen af de seks østeuropæiske lande tegner et nuanceret og meget forskelligartet billede af den grafiske industri i de pågældende lande. Samlet viser tallene, at kun en meget begrænset del af de grafiske virksomheder i de pågældende østeuropæiske lande er gearret til den internationale konkurrence.

Generelt er der tale om grafiske brancher i udvikling. En mindre del af virksomhederne har investeret massivt i nyt produktionsudstyr, uddannelse og viden, og laver grafisk arbejde af en kvalitet, som man finder i Vesteuropa. Og det er de virksomheder, som de danske grafiske virksomheder konkurrerer med i Danmark og i Europa. De virksomheder finder man bl.a. i Polen og i Tjekkiet, hvor udenlandske investeringer anslås at kontrollere 90 pct. af landets grafiske industri.

Men en meget stor del af de grafiske virksomheder i de østeuropæiske lande lider under gammelt produktionsudstyr og forældet produktion. Og de virksomheder er typisk orienteret

mod det nationale marked, og mange af dem vil lukke i de kommende år. Det gælder specielt Ukraine.

Handelsoverskud med Østeuropa

En opgørelse af den danske udenrigshandel på tryksager viser, at den grafiske branche i Danmark har et pænt overskud i samhandlen med de pågældende østeuropæiske lande. Specielt i forhold til lande som Ungarn og Polen har Danmark overskud på handelsbalancen på tryksager.

Tallene viser samtidig, at samhandlen på grafiske tryksager med de østeuropæiske lande ikke var særlig stor. Ingen af de østeuropæiske lande kom ind på top-10 over de vigtigste handelspartnere på tryksager.

Udenrigshandelstal på tryksager Østeuropa 2004					
Mio. kr.	Ungarn	Polen	Tjekkiet	Litauen	Slovakiet
Import	1,45	4,97	8,99	4,08	5,63
Eksport	20,26	16,24	11,11	6,04	1,77
Overskud	18,81	11,27	2,12	1,96	-3,86

De tal vil helt sikkert ændre sig i de kommende år. Samhandlen med de østeuropæiske lande på tryksager stiger massivt i de kommende år. Men det er ikke kun importen, vi vil se stige. Rigtig mange af de grafiske virksomheder i Danmark er i fuld gang med at opruste på samarbejde og investeringer i de østeuropæiske lande, siger afdelingschef Finn Obbekær fra Grafisk Arbejdsgiverforening. Og han forsætter:

“Samtidig skal man huske, at deres lønniveauer vil stige meget mere end vores i de kommende år i takt med de generelle harmoniseringer af markeder og lovgivning inden for EU. Vi skal naturligvis tage konkurrencen fra Østeuropa seriøst. Men vi er generelt bedre gearet og er meget længere i den strukturelle og teknologiske udvikling, der ruster os til den stigende internationale konkurrence”.

Frygten for Vesteuropa

Analysen af de grafiske brancher i Østeuropa viser, at de østeuropæiske virksomheder har mindst lige så stor grund til at frygte konkurrencen fra Vest end omvendt. Og det er faktisk også tilfældet - ikke mindst i den grafiske industri i Ungarn, der generelt er i krise med mange små og urentable virksomheder, overkapacitet og internationalt pres.

Direktør Laslo Lazar fra Revái Nyomda, der er Ungarns største trykkeri siger til Grafisk Arbejdsgiverforening, at han finder det bemærkelsesværdigt, at de grafiske brancher i Vesteuropa frygter de østeuropæiske virksomheder:

“De vesteuropæiske virksomheder er generelt bedre gearet til at tænke internationalt. De er typisk langt bedre kapitaliseret og kan derfor bedre balancerer ulemper ved den dyrere arbejdskraft. Samtidig ser vi, at arbejdsintensiteten i grafiske ydelser falder drastisk med de nye

teknologiske muligheder. Så de konkrete lønforskelle kan langt hen af vejen udjævnes ved bedre effektivitet,” siger Lazlo Lazar til Grafisk arbejdsgiverforening.

Han siger, at det ungarske marked for grafiske ydelser i de senere år er kommet yderligere under pres fra specielt østrigske virksomheder, der har høj kapacitet og er velkapitaliserede samt fra polske, tjekkiske og slovakiske virksomheder, hvor effektiviteten ikke nødvendigvis er højere, men hvor arbejdskraften er endnu billigere.

“Mange af de grafiske virksomheder og branchen generelt står over for en konsolidering og et stort behov for kapitalinvesteringer. Og i den proces er der langt fra plads til alle virksomheder,” siger Laszlo Lazar.

“Netop den konsolidering, investeringer i nye teknologi og effektiviseringer har mange af de grafiske virksomheder i Vesteuropa været igennem i de sidste 5-10 år, fordi konkurrencen i Vesteuropa også hidtil har været skarp og præget af overkapacitet,” siger Finn Obbekær.